HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

21 februarie 2008 *

În cauza C-296/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Italia), prin Decizia din 10 mai 2006, primită de Curte la 3 iulie 2006, în procedura

Telecom Italia SpA

împotriva

Ministero dell'Economia e delle Finanze,

Ministero delle Comunicazioni,

* Limba de procedură: italiana.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii U. Lõhmus, J. Klučka, A. Ó Caoimh și doamna P. Lindh (raportor), judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 octombrie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Telecom Italia SpA, de F. Satta, F. Lattanzi, C. Tesauro și de M. C. Santacroce, avvocati;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul P. Gentili, avvocato dello Stato;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii E. Traversa și M. Shotter, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 octombrie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 11, 22 și 25 din Directiva 97/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 aprilie 1997 privind un cadru comun pentru autorizațiile generale și licențele individuale în domeniul serviciilor de telecomunicații (JO L 117, p. 15).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Telecom Italia SpA (denumită în continuare „Telecom Italia"), pe de o parte, și Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ministerul Economiei și Finanțelor), Ministero delle Comunicazioni (Ministerul Comunicațiilor), pe de altă parte, având ca obiect obligația impusă Telecom Italia de a plăti o redevență bazată pe cifra sa de afaceri, pe o durată de un an, începând de la data limită prevăzută pentru transpunerea Directivei 97/13 în dreptul intern.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Articolul 6 și articolul 11 alineatul (1) din Directiva 97/13, referitoare la taxele și la redevențele aplicabile procedurilor pentru autorizații generale și, respectiv, licențelor

individuale, prevăd că statele membre se asigură că taxele impuse întreprinderilor pentru procedurile de autorizare au drept unic scop acoperirea cheltuielilor administrative aferente eliberării, gestionării, controlului și, după caz, punerii în aplicare a regimului de autorizații generale sau instituirii licențelor individuale aplicabile.

4 Termenul general prevăzut pentru punerea în aplicare a Directivei 97/13 este indicat la articolul 25 primul paragraf, care are următorul cuprins:

„Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive și publică cât mai repede posibil și în orice caz până la 31 decembrie 1997 condițiile și procedurile privind autorizațiile. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul acestor dispoziții.” [traducere neoficială]

5 Articolul 22 din Directiva 97/13 cuprinde o dispoziție specifică în ceea ce privește autorizațiile existente la data intrării în vigoare a acesteia:

„(1) Statele membre adoptă toate dispozițiile necesare în vederea realizării conformității cu prezenta directivă, anterior datei de 1 ianuarie 1999, a autorizațiilor existente la data intrării în vigoare a acesteia.

(2) În cazul în care aplicarea dispozițiilor prezentei directive are drept consecință modificări ale condițiilor de autorizare deja existente, statele membre pot proroga

durata de validitate a condițiilor, cu excepția celor care conferă drepturi speciale sau exclusive ce au fost retrase sau ce trebuie retrase în temeiul dreptului comunitar, cu condiția ca acest fapt să nu aducă atingere drepturilor altor întreprinderi prevăzute de dreptul comunitar, inclusiv de prezenta directivă. Într-o astfel de situație, statele membre notifică Comisiei măsurile adoptate în acest scop și le motivează.

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (2), obligațiile privind autorizațiile existente la data intrării în vigoare a prezentei directive în privința cărora nu se va realiza conformitatea cu dispozițiile prezentei directive până la 1 ianuarie 1999 vor fi inaplicabile.

În situații justificate, statele membre pot obține la cerere din partea Comisiei o amânare a acestei date." [traducere neoficială]

Reglementarea națională

Codul poștal și al telecomunicațiilor

6 Până la data transpunerii Directivei 97/13, serviciul de telecomunicații publice în Italia era rezervat statului în temeiul articolului 1 alineatul 1 din Codul poștal și al telecomunicațiilor (codice postale e delle telecomunicazioni, denumit în continuare „codice postale"), anexat la Decretul Președintelui Republicii nr. 156, prin care s-a aprobat textul unic ce cuprinde dispozițiile legislative în materie de poștă, de servicii bancare prin poștă și de telecomunicații (approvazione del testo unico delle disposizioni legislative in materia postale, di bancoposta e di telecomunicazioni) din 29 martie 1973 (supliment ordinar la GURI nr. 113 din 3 mai 1973).

7 Conform articolului 188 din codice postale „[c]oncesionarul are obligația să plătească statului o redevență anuală în cuantumul stabilit în prezentul decret, în regulament sau în actul de concesiune". Această redevență era calculată proporțional cu veniturile sau cu profitul brut aferente serviciului care face obiectul concesiunii, cu scăderea sumelor plătite concesionarului rețelei publice.

Decretul Președintelui Republicii nr. 318

8 Directiva 97/13 a fost transpusă în special prin Decretul Președintelui Republicii nr. 318 privind regulamentul de aplicare a directivelor europene în sectorul telecomunicațiilor (regolamento per l'attuazione di direttive comunitarie nel settore delle telecomunicazioni) din 19 septembrie 1997 (supliment ordinar la GURI nr. 221 din 22 septembrie 1997, denumit în continuare „Decretul nr. 318/1997").

9 Articolul 2 alineatele 3-6 din acest decret prevede următoarele:

„3. Până la data de 1 ianuarie 1998 se mențin drepturile speciale și exclusive pentru furnizarea serviciului de telefonie vocală și pentru instalarea și furnizarea de rețele publice de telecomunicații aferente acestora. […]

4. Până la data de 1 ianuarie 1999 se modifică, la inițiativa [autorității naționale de reglementare], concesiunile pentru uz public și autorizațiile prevăzute la articolul 184 alineatul 1 din Codul poștal existente la momentul intrării în vigoare a prezentului regulament în vederea realizării conformității cu dispozițiile cuprinse în acest regulament.

5. În cazul în care aplicarea dispozițiilor prezentului regulament produce modificări ale condițiilor concesiunilor și ale autorizațiilor existente, aceste condiții rămân valide, cu excepția celor care conferă drepturi speciale sau exclusive, retrase sau care trebuie retrase în temeiul prezentului regulament, fără a aduce atingere drepturilor celorlalte întreprinderi conferite în special de dreptul comunitar.

6. Cu excepția dispozițiilor alineatelor 4 și 5, obligațiile care rezultă din concesiunile și din autorizațiile existente la data intrării în vigoare a prezentului regulament, fără a fi conforme cu acesta, sunt nule începând de la data de 1 ianuarie 1999."

10 Articolul 6 alineatul 20 din Decretul nr. 318/1997 prevede:

„[…] contribuția solicitată întreprinderilor pentru procedurile privind licențele individuale este destinată exclusiv acoperirii costurilor administrative efectuate, aferente verificării, controlului gestionării serviciului și menținerii condițiilor prevăzute pentru licențele propriu-zise. […]"

11 Articolul 21 alineatul 2 din Decretul nr. 318/1997 are următorul cuprins:

„Cu excepția unor dispoziții exprese din prezentul regulament, dispozițiile în vigoare în materie de telecomunicații continuă să se aplice. Continuă în special să se aplice dispozițiile prevăzute la articolul 188 din codice postale în scopurile prevăzute la articolul 6 alineatele 20 și 21 și până la adoptarea unei decizii diferite de către [autoritatea națională de reglementare]."

Legea nr. 448

12 Conform articolului 20 alineatul 3 din Legea nr. 448 privind dispoziții financiare pentru stabilizare și dezvoltare (misure di finanza pubblica per la stabilizzazione e lo sviluppo) din 23 decembrie 1998 (supliment ordinar la GURI nr. 302 din 29 decembrie 1998, denumită în continuare „Legea nr. 448/1998”):

„Începând de la data de 1 ianuarie 1999, dispozițiile articolului 188 din [codice postale] nu se mai aplică operatorilor de servicii publice de telecomunicații.”

13 În temeiul articolului 20 alineatul 4 din legea menționată, se abrogă articolul 21 alineatul 2 din Decretul nr. 318/1997.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

14 Telecom Italia, societate de drept italian, este fostul titular al unui drept exclusiv, sub forma unei concesiuni exclusive, asupra serviciilor de telecomunicații publice în Italia. Această societate contestă la Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio) menținerea pentru anul 1998 a redevenței anuale prevăzute de codice postale, al cărei cuantum s-a ridicat la aproximativ 385 de milioane de euro, sumă a cărei restituire o solicită. Societatea menționată susține că deschiderea pieței de telecomunicații în vederea exercitării concurenței a avut drept consecință retragerea drepturilor exclusive în acest domeniu. Începând de la această dată, singurele obligații pecuniare aplicabile întreprinderilor de telecomunicații

pentru licența lor individuală ar fi cele prevăzute la articolul 11 din Directiva 97/13, astfel cum a confirmat Curtea în Hotărârea din 18 septembrie 2003, Albacom și Infostrada (C-292/01 și C-293/01, Rec., p. I-9449).

15 Instanța de trimitere exprimă de asemenea o incertitudine în ceea ce privește validitatea redevenței anuale impuse Telecom Italia pentru anul 1998, punându-și în același timp întrebarea dacă articolul 22 din Directiva 97/13, care conține o dispoziție tranzitorie pentru autorizațiile existente la data intrării în vigoare a acesteia, precum cea acordată Telecom Italia, nu ar putea fi totuși interpretat în sensul că autorizează o astfel de redevență doar pentru acest an. Cu toate acestea, instanța tinde să considere, precum Telecom Italia, că articolul 22 menționat nu cuprinde nicio dispoziție tranzitorie referitoare la articolul 11 din directiva menționată privind redevențele aplicabile licențelor individuale și că, în consecință, acesta nu permite impunerea unei obligații financiare precum redevența în discuție în acțiunea principală.

16 În aceste condiții, Tribunale amministrativo regionale del Lazio a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„[A]rticolul 20 alineatul 3 din Legea nr. 448/1998 [este conform] cu articolele 11, 22 și 25 din Directiva 97/13[?]”

Cu privire la întrebarea preliminară

17 Cu titlu introductiv, trebuie să se amintească faptul că nu este de competența Curții să se pronunțe, în cadrul unei proceduri inițiate în temeiul articolului 234 CE, asupra compatibilității unor norme de drept intern cu dispozițiile dreptului comunitar. În

schimb, Curtea este competentă să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului comunitar care îi permit acesteia să aprecieze compatibilitatea normelor de drept intern cu legislația comunitară (a se vedea în special Hotărârea din 7 iulie 1994, Lamaire, C-130/93, Rec., p. I-3215, punctul 10, și Hotărârea din 19 septembrie 2006, Wilson, C-506/04, Rec., p. I-8613, punctele 34 și 35).

18 În această privință, chiar dacă pe plan formal instanța de trimitere și-a limitat întrebarea la interpretarea articolelor 11, 22 și 25 din Directiva 97/13, o astfel de împrejurare nu împiedică totuși Curtea să îi furnizeze toate elementele de interpretare a dreptului comunitar care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă această instanță s-a referit sau nu s-a referit la elementele respective în textul întrebării sale (a se vedea în special Hotărârea din 26 aprilie 2007, Alevizos, C-392/05, Rep., p. I-3505, punctul 64 și jurisprudența citată).

19 În consecință, în măsura în care rezultă din dosarul prezentat Curții că Telecom Italia dispune de o autorizație generală, trebuie luat în considerare și articolul 6 din Directiva 97/13 privind autorizațiile generale.

20 Astfel, întrebarea adresată trebuie înțeleasă ca referindu-se la aspectul dacă articolele 6 și 11 din Directiva 97/13 coroborate cu articolele 22 și 25 din aceasta se opun ca un stat membru să solicite unui operator, fost titular al unui drept exclusiv asupra serviciilor de telecomunicații publice, devenit titular al unei autorizații generale, plata timp de un an începând de la data limită prevăzută pentru transpunerea acestei directive în dreptul intern, și anume până la 31 decembrie 1998, a unei obligații pecuniare precum redevența în discuție în acțiunea principală, corespunzătoare cuantumului anterior solicitat drept contraprestație pentru dreptul exclusiv.

Observațiile prezentate Curții

21 Telecom Italia și Comisia Comunităților Europene susțin că o astfel de redevență este contrară articolului 11 din Directiva 97/13, astfel cum a fost interpretat de către Curte, și că menținerea acesteia timp de un an începând de la data limită prevăzută pentru transpunerea acestei directive în dreptul intern nu este permisă de articolul 22 din directiva menționată. În opinia acestora, articolul 22 ar permite menținerea condițiilor aferente autorizațiilor existente la data intrării în vigoare a Directivei 97/13, în măsura în care aceste condiții nu conferă drepturi speciale sau exclusive. Or, obligația de a achita redevența în discuție în acțiunea principală ar fi contraprestația pentru acordarea unui drept exclusiv. În consecință, aceasta ar trebui considerată contrară articolului 22 menționat.

22 În ceea ce privește guvernul italian, acesta face o distincție între articolul 22 alineatul (2) din Directiva 97/13, potrivit căruia condițiile care conferă drepturi speciale sau exclusive nu pot fi menținute ulterior datei de intrare în vigoare a acestei directive, și articolul 22 alineatul (3) din directivă, în temeiul căruia obligațiile privind autorizațiile existente la această dată pot fi menținute până la 31 decembrie 1998. Acest guvern precizează că drepturile speciale și exclusive au fost retrase la 31 decembrie 1997, conform Directivei 97/13. Acesta adaugă că Republica Italiană s-a prevalat, de altfel, de dreptul conferit de articolul 22 alineatul (3) de a menține anumite obligații timp de un an. Plata redevenței impuse fostului titular al dreptului exclusiv s-ar încadra între aceste obligații și, în consecință, ar fi conformă cu directiva menționată.

Răspunsul Curții

23 Curtea a avut anterior ocazia, în Hotărârea Albacom și Infostrada, citată anterior, să examineze compatibilitatea cu Directiva 97/13 a unei obligații pecuniare anuale impuse unei întreprinderi de telecomunicații și calculată în funcție de un procent

din cifra sa de afaceri. La punctul 41 din această hotărâre, Curtea s-a pronunțat în sensul că o astfel de obligație este contrară obiectivelor vizate de către legiuitorul comunitar și excedează cadrului comun stabilit de Directiva 97/13. Rezultă, de altfel, de la punctele 33 și 42 din hotărârea menționată că o astfel de obligație pecuniară este interzisă de articolul 11 din această directivă, articol care prevede că taxele impuse întreprinderilor pentru procedurile de autorizare au drept unic scop acoperirea cheltuielilor administrative aferente eliberării, gestionării, controlului și instituirii licențelor individuale aplicabile. Întrucât taxele impuse în temeiul articolului 6 din directiva menționată sunt limitate în același mod, aceeași interdicție se aplică în temeiul acestui din urmă articol.

24 În temeiul articolului 25 din Directiva 97/13, articolele 6 și 11 trebuiau aplicate, la fel ca și ansamblul dispozițiilor acestei directive, până la 31 decembrie 1997.

25 Cu toate acestea, articolul 22 din Directiva 97/13 cuprinde dispoziții derogatorii aplicabile autorizațiilor existente la data intrării în vigoare a acestei directive, în temeiul cărora trebuie realizată conformitatea acestor autorizații cu directiva anterior datei de 1 ianuarie 1999, altfel spus, cel mai târziu un an ulterior datei prevăzute la articolul 25.

26 În consecință, întrebarea este dacă articolul 22 din Directiva 97/13 permite, cu titlu derogatoriu și doar pentru un an, menținerea unei obligații pecuniare precum redevența în cauză în acțiunea principală în sarcina operatorului căruia îi fusese acordat un drept exclusiv anterior intrării în vigoare a acestei directive.

27 Acest articol 22 nu doar acordă la alineatul (1) un termen suplimentar de un an care a expirat la 31 decembrie 1998 pentru realizarea conformității cu Directiva 97/13 a autorizațiilor existente la data intrării în vigoare a acesteia, ci prevede în plus, la

alineatul (2), posibilitatea de a proroga validitatea condițiilor privind autorizațiile existente, totuși sub rezerva faptului ca aceste condiții să nu confere drepturi speciale sau exclusive și ca această prorogare a validității să nu afecteze drepturile altor întreprinderi conferite de dreptul comunitar. Alineatul (3) al aceluiași articol se referă la obligațiile privind autorizațiile existente la data intrării în vigoare a Directivei 97/13. Acest din urmă alineat, care se aplică sub rezerva dispozițiilor alineatului (2), prevede că trebuie realizată conformitatea obligațiilor vizate cu directiva menționată anterior datei de 1 ianuarie 1999, cu excepția situației în care statul membru vizat nu a obținut, la cerere, din partea Comisiei o amânare a acestei date.

28 În consecință, articolul 22 din Directiva 97/13 nu prevede în mod explicit obligațiile pecuniare aplicabile întreprinderilor de telecomunicații titulare de autorizații, indiferent dacă este vorba despre autorizații generale sau despre licențe individuale. Doar articolele 6 și 11 din această directivă se referă expres la acest aspect.

29 Pentru a se verifica dacă acest articol 22 se poate, cu toate acestea, aplica în privința obligațiilor pecuniare precum redevența în discuție în acțiunea principală, articolul menționat trebuie interpretat ținând cont nu doar de formularea sa, ci și de scopul, precum și de structura acestuia în contextul Directivei 97/13 considerate în ansamblu.

30 În această privință, considerentul (26) al acestei directive permite clarificarea scopului articolului 22 menționat. Legiuitorul comunitar a constatat în acest considerent că anumite licențe de telecomunicații au fost acordate de către statele membre pentru perioade care au depășit data de 1 ianuarie 1999. În vederea evitării solicitărilor de indemnizare, s-a considerat necesar să se permită statelor membre prorogarea validității anumitor condiții referitoare la aceste licențe, în măsura în care acestea nu conferă drepturi speciale sau exclusive. În ceea ce privește aceste drepturi, sub rezerva autorizațiilor acordate de către Comisie, drepturile trebuiau retrase în special în temeiul Directivei 90/388/CEE a Comisiei din 28 iunie 1990 privind concurența pe piețele de servicii de telecomunicații (JO L 192, p. 10).

31 În consecință, finalitatea articolului 22 din Directiva 97/13 este evitarea litigiilor, permițând continuarea ulterior datei de 1 ianuarie 1999 a relațiilor contractuale stabilite între statele membre și întreprinderile de telecomunicații anterior datei de intrare în vigoare a acestei directive, acordând în același timp acestor state un termen doar până la această dată pentru a armoniza conținutul contractelor în cauză cu dispozițiile acestei directive.

32 Obiectul articolului 22 din Directiva 97/13, astfel precizat în lumina considerentului (28) al acesteia, pare, în consecință, să nu aibă legătură cu aspectul menținerii unei obligații pecuniare privind un drept exclusiv anterior.

33 Analiza termenilor exacți ai acestui articol întărește această constatare.

34 Într-adevăr, în primul rând, în ceea ce privește un stat membru care nu a obținut autorizația Comisiei de a menține drepturi speciale sau exclusive în materie de telecomunicații, articolul 22 alineatul (2) din Directiva 97/13 exclude menținerea condițiilor care conferă astfel de drepturi ulterior datei de 31 decembrie 1997. Or, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 37 din concluzii, dacă se desființează un drept, această desființare trebuie în mod normal să aibă consecințe asupra aplicării obligației pecuniare care reprezintă contraprestația.

35 În al doilea rând, rezultă din termenii propriu-ziși ai articolului 22 alineatul (3) din Directiva 97/13 că acest alineat se aplică fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (2) al aceluiași articol. Întrucât acest din urmă alineat exclude condițiile care conferă drepturi speciale sau exclusive, articolul 22 alineatul (3) nu ar putea viza obligațiile privind astfel de condiții, astfel încât alineatul respectiv nu poate fi înțeles în sensul că ar permite păstrarea acestora până la 31 decembrie 1998.

36 În consecință, trebuie să se considere că o obligație sub forma unei redevențe privind un drept exclusiv anterior nu intră în sfera de aplicare a obligațiilor vizate la articolul 22 alineatul (3) din Directiva 97/13 și că, în aplicarea articolului 25 din directiva menționată, o astfel de redevență nu poate fi menținută ulterior datei de 31 decembrie 1997.

37 Cu toate acestea, guvernul italian a afirmat în cursul ședinței că plata redevenței în discuție în acțiunea principală nu are legătură cu acordarea unui drept exclusiv, care a fost, de altfel, revocat. Această redevență ar avea în realitate drept obiect facilitarea de către Republica Italiană a tranziției către un regim de concurență. Întrucât acest stat membru a trebuit să renunțe la regimul de drept exclusiv pe care îl instituise, precum și la resursele pe care acest regim i le asigura, menținerea redevenței respective timp de un an ar constitui un aport financiar care îi permite adaptarea progresivă la noul regim. Termenul „obligații" prevăzut la articolul 22 alineatul (3) din Directiva 97/13 ar fi diferit de termenul „condiții" utilizat la alineatul (2) al aceluiași articol și ar trebui citit independent de acesta din urmă. Astfel, acesta ar permite unui stat membru să impună, din motive financiare, până la 31 decembrie 1998, o obligație pecuniară precum redevența în discuție în acțiunea principală.

38 În această privință, trebuie arătat că este de competența instanței naționale să stabilească dacă redevența în discuție în acțiunea principală, cu privire la care nu se contestă faptul că se întemeiază pe articolul 188 din codice postale, are legătură cu dreptul exclusiv privind serviciul de telecomunicații publice acordat prin concesiune în favoarea Telecom Italia anterior intrării în vigoare a Directivei 97/13.

39 Presupunând că o obligație pecuniară precum această redevență nu ar avea legătură cu un drept exclusiv acordat anterior intrării în vigoare a Directivei 97/13, trebuie să se analizeze dacă o astfel de obligație pecuniară constituie o obligație în sensul articolului 22 alienatul (3) din această directivă, care ar putea beneficia de derogarea prevăzută de această dispoziție.

40 În această privință, interpretarea guvernului italian se bazează pe premisa că noțiunea „obligații” vizată la articolul 22 alineatul (3) menționat este distinctă de noțiunea „condiții” prevăzută la alineatul (2) al aceluiași articol. Această din urmă noțiune ar viza doar avantajele conferite întreprinderii în interesul său, în timp ce termenul „obligații” ar cuprinde obligațiile pecuniare impuse întreprinderilor, inclusiv cele impuse, precum în acțiunea principală, exclusiv în interesul financiar al statului membru vizat, independent de „condițiile” autorizației.

41 Cu toate acestea, analiza de mai sus nu ar putea fi reținută. În primul rând, rezultă din structura articolului 22 alineatele (2) și (3), precum și din folosirea termenului „condiții” în special la articolele 3, 4 și 8 din Directiva 97/13 coroborate cu anexa la aceasta, pentru prezentarea condițiilor care pot fi prevăzute pentru autorizații, că acest termen cuprinde noțiunea „obligații” în sensul articolului 22 alineatul (3) din această directivă. Într-adevăr, condițiile care pot fi prevăzute pentru autorizații, astfel cum au fost prevăzute în anexa la directiva menționată, cuprind numeroase obligații, între care condiția prevăzută la punctul 4.3 din această anexă, referitoare la cerințele în materie de mediu, de urbanism și de amenajare a teritoriului.

42 În al doilea rând, trebuie amintit că doar articolele 6 și 11 din Directiva 97/13 reglementează obligațiile pecuniare aplicabile întreprinderilor titulare de autorizații în domeniul serviciilor de telecomunicații (a se vedea în acest sens Hotărârea Albacom și Infostrada, citată anterior, punctul 26). Cu privire la licențele individuale, articolul 11 alineatul (1) din această directivă prevede că taxele impuse de către statele membre întreprinderilor titulare ale acestor licențe au drept unic scop acoperirea cheltuielilor administrative aferente activității determinate de punerea în aplicare a licențelor menționate (Hotărârea Albacom și Infostrada, citată anterior, punctul 25, precum și Hotărârea din 19 septembrie 2006, i-21 Germany, C-392/04 și C-422/04, Rec., p. I-8559, punctul 28). Același raționament se aplică taxelor impuse de către statele membre pentru autorizațiile generale în temeiul articolului 6 din Directiva 97/13, care prevede în plus o singură altă formă de contribuție financiară, și anume contribuțiile privind furnizarea serviciului universal.

43 În consecință, noțiunea „condiții aferente autorizațiilor”, în sensul Directivei 97/13, vizează diferite drepturi și obligații, fără a include, cu toate acestea, obligațiile pecuniare impuse întreprinderilor de telecomunicații titulare de autorizații.

44 Rezultă că termenul „obligații”, în sensul articolului 22 alineatul (3) din Directiva 97/13, nu vizează o obligație pecuniară precum redevența în discuție în acțiunea principală, care ar fi impusă unei întreprinderi de telecomunicații fără legătură cu condițiile de exercitare a autorizației acordate acesteia, cu singurul scop de a ajuta financiar statul membru vizat.

45 Având în vedere aprecierile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolele 6, 11, 22 și 25 din Directiva 97/13 se opun ca un stat membru să solicite unui operator, fost titular al unui drept exclusiv asupra serviciilor de telecomunicații publice, devenit titular al unei autorizații generale, plata timp de un an începând de la data limită prevăzută pentru transpunerea acestei directive în dreptul național, și anume până la 31 decembrie 1998, a unei obligații pecuniare precum redevența în discuție în acțiunea principală, corespunzătoare cuantumului anterior solicitat drept contraprestație pentru acordarea dreptului exclusiv menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

46 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolele 6, 11 și 25 din Directiva 97/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 aprilie 1997 privind un cadru comun pentru autorizațiile generale și licențele individuale în domeniul serviciilor de telecomunicații se opun ca un stat membru să solicite unui operator, fost titular al unui drept exclusiv asupra serviciilor de telecomunicații publice, devenit titular al unei autorizații generale, plata timp de un an începând de la data limită prevăzută pentru transpunerea acestei directive în dreptul național, și anume până la 31 decembrie 1998, a unei obligații pecuniare precum redevența în discuție în acțiunea principală, corespunzătoare cuantumului anterior solicitat drept contraprestație pentru acordarea dreptului exclusiv menționat.

Semnături